

Nr 46.

Av fru Sjöström-Bengtsson m. fl., om inrättande av en befattning som laborator i barnpsykiatri vid universitetet i Uppsala.

Under de senaste decennierna har forskningen på olika områden visat, att många sjukdomstillstånd hos människorna har sin orsak i rubbningar under barnaåren. Detta gäller inte minst psykiska defekter och nervösa rubbningar, som leder till lidande för den enskilde och som kan bli ödesdigra för hans anpassning i samhället. Detta har lett till att barna- och ungdomsvården i vårt land kommit att inrikta sig på ej blott omedelbar vård av redan sjuka utan i allt högre grad förebyggande verksamhet. Behovet av läkare med barnpsykiatrisk utbildning som ledare för denna verksamhet är stort och har hittills ej kunnat tillgodoses. Bland yngre läkare finns emellertid ett stort intresse för detta arbetsområde, men hittills har många, som varit både intresserade och lämpliga, hindrats av de otillräckliga utbildningsmöjligheter som finns för denna gren av läkarvetenskapen. Ej heller har vetenskaplig forskning kunnat bedrivas i den utsträckning som varit önskvärd. Trots framställning från de närmast berörda ämbetsverken, medicinalstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen, i skrivelse till Kungl. Maj:t och motion i riksdagen om inrättandet av ordinarie tjänster i barnpsykiatri vid de medicinska högskolorna för att tillgodose behovet av såväl utbildningsplatser under kompetent ledning som vetenskaplig forskning på detta område har sådana ej kommit till stånd, vilket tillskrivits, att det saknats barnpsykiatriska avdelningar eller kliniker och att tillräckligt kvalificerade chefer för dessa kliniker tidigare ej funnits att tillgå.

Under de senare åren har dock barnpsykiatriska avdelningar anordnats vid alla våra medicinska högskolor med väl kvalificerade ledare.

Den av dessa avdelningar, som längst varit i verksamhet och som omfattar hela den åldersgrupp, barn och ungdom t. o. m. 20 år, som fordrar särskild barnpsykiatrisk utbildning och erfarenhet, är den barnpsykiatriska avdelningen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, vilken togs i bruk den 1 mars 1947. Den har till sitt förfogande en vårdavdelning med 14 platser för barn och sex platser för ungdom, till vilken är ansluten en tämligen omfattande poliklinik.

Avdelningen förestods de första åren av en underläkare med biträdande överläkares ställning. Den 1 mars 1950 inrättades med medicinalstyrelsens godkännande en särskild tjänst som extra läkare med kompetens som överläkare.

Alltifrån avdelningens öppnande 1947 har dess överläkare biträtt i undervisningen för medicine kandidater genom en samtidigt med kursen i psykiatri given föreläsningsserie i barnpsykiatri om 12 timmar per kurs samt

rondundervisning och demonstrationer. Härtill kommer sedan 1950, efter frivilligt åtagande, 6 föreläsningar i barnpsykologi och barnpsykiatri tre gånger årligen i anslutning till kurserna i pediatrik samt varje vecka återkommande konferenser mellan barnpsykiatriska och pediatrika klinikerna. Under hela arbetsåret meddelar överläkaren dessutom fortlöpande handledning av underläkare och övrig personal, som avser att specialisera sig på detta utomordentligt viktiga arbetsområde.

Den nuvarande formen för ovannämnda överläkarbefattning vid barnpsykiatriska avdelningen har karaktären av ett provisorium. Överläkaren förordnas endast för en tid av ett år i sänder, avlönas genom ett arvode och är ej tillförsäkrad pension eller andra förmåner. En sådan anordning innebär stora olägenheter. Ovissheten om huru länge vederbörande myndigheter kommer att medge ytterligare förordnande av extra överläkare för upprätthållandet av provisoriet i dess nuvarande form medför ett osäkerhetstillstånd, som är till men för verksamheten i dess helhet, då väl kvalificerade innehavare av tjänsten ej kan beräknas kvarstanna utan tvingas söka andra befattningar, som ger fastare anställningsvillkor och vissa garantier vid sjukdom och ålderdom.

I den i denna motion tidigare nämnda skrivelsen till Kungl. Maj:t från medicinalstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen har framhållits önskvärdheten av »att en professur i barnpsykiatri funnes vid varje universitet, där medicinsk undervisning meddelas».

Medicinska fakulteten i Uppsala har i skrivelse den 10 mars 1953 till större akademiska konsistoriet i denna fråga bl. a. anfört följande:

»Fakulteten, som visserligen anser, att inrättandet av en professur i barnpsykiatri bör vara målet för dess strävan, vill i nuvarande läge dock begränsa sin begäran till inrättandet av en överläkartjänst i barnpsykiatri med laborators tjänsteställning, men vill samtidigt understryka att inrättandet av en dylik befattning är av hög angelägenhetsgrad. Det synes ock viktigt framhålla, att den föreslagna tjänstens inrättande i och för sig icke kommer att medföra andra merutgifter för statsverket än skillnaden mellan å ena sidan lönen som extra underläkare ökad med det nu utgående arvodet om 3 000 kronor för uppdraget som biträdande lärare och å andra sidan en laboratorslön. — — — Förändringen av överläkartjänstens ställning medför icke något ökat behov av andra anställda eller nya lokaler.»

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att en befattning som laborator i barnpsykiatri vid universitetet i Uppsala inrättas, förordnad med överläkarbefattningen vid barnpsykiatriska avdelningen vid Akademiska sjukhuset.

Stockholm i januari 1954.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Bertil Mogård.

Ragnar Huss.

Ulla Lindström.

Hugo Osvald.

Ingeborg Carlqvist.